

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

SAYIŞTAY

Sayı : 14/3/2013
31/2/2013
28/2/2013
35/2/2013

Tarih : 28 Mart, 2013

: Hazırlayanlar :

:

: Mustafa AKSOY - Kıdemli Denetçi

: Elif PEKRİ - Denetçi

: Neriman ÇAKIR - Denetçi

: Hakan HALİLSOY - Denetçi

:

:

:

:

:

:

: **RAPORUN KONUSU:**

: İhtiyat Sandığı'nda sahte vekaletname ile iştirakçi

: ödeme girişimi ve diğer hususlar konusunda

: araştırma

: RAPOR 7 Yaprak

: EKLER: 1-14

1. SUNUŞ:

Sayıştay Başkanlığı'nın tevdi etmiş olduğu görev gereği İhtiyat Sandığı'nda Mehmet Gök'e ait birikimin sahte vekaletname ile bir başka kişiye ödendiği iddiası ve İhtiyat Sandığı Dairesi ile ilgili diğer iddiaların araştırması tarafımıza sunulan bilgi kayıt ve belgeler ışığında gerçekleştirilmiştir.

2. ARAŞTIRMA KAYNAK VE YÖNTEMİ:

Araştırma;

- 34/1993 sayılı İhtiyat Sandığı Yasası,
- 19/1963 sayılı Pul Yasası,
- Değiştirilmiş şekli ile İhtiyat Sandığı Avans Tüzüğü,

değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasasının 23. maddesinde belirlenen yöntem ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR:

3.1. Vekâletname İle Yapılan Ödemeler;

3.1.1. 01 Ocak 2012 – Ağustos 2012 Döneminde Vekâletname İle Yapılan İştirakçi Ödemeleri:

İştirakçi ödemeleri ile ilgili 1 Ocak 2012 – 31 Ağustos 2012 tarihleri arasındaki dönemi kapsayan araştırmamızda, iştirakçilere yapılan ödemelerin 205 âdet vekâletnamenin damga puluz olduğu tespit edilmiştir. 19/1963 sayılı Pul Yasası'nın 21. Maddesinde Cumhuriyet haricinde tanzim edilen enstrümanlar için bir düzenleme getirilmekte "...her vesika, tanzim edildiği memleketin kanunu gereğince kafi derecede pullanmış olsun veya olmasın, bu Kanun gereğince tam pul vergisi ile hakkıyla pullanılıncaya kadar, Cumhuriyet dahilinde tanzim edilmiş ve yürürlüğe konmuş gibi muameleye tabi tutulamaz" denmekte, ve aynı yasanın 62(A)maddesine dayanılarak çıkarılan Pul Vergileri Emirnamesine göre her bir vekâletnamenin 20 TL'lik damga pulu ile pullanması gerekmektedir.

Diğer taraftan anılan yasanın 34. maddesi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde görevli tüm kamu görevlilerini, kamu personelini ve belediyelerde görevli kişileri önlerine getirilen vergiye bağılı herhangi bir enstrümanın, hakkıyla pullanmış olup olmadığını saptamakla sorumlu tutmaktadır. Yine aynı maddede, enstrümanın hakkıyla pullanmadığının

saptanması ve enstrümanı ibraz eden kişinin bunu, anılan yasanın 20. maddesi kuralları uyarınca gerektiği gibi pullamayı reddetmesi halinde, enstrümanın işlem görmeyeceği ve konunun Gelir ve Vergi Dairesi'ne aktarılacağı kurala bağlanmıştır.

Konuyla ilgili Başsavcılığın 14 Haziran 2005 tarih ve BB/2005 sayılı görüşünde resmi belgelerin geçerli olabilmesi için tasdik makamı olarak KKTC açısından Kaymakamın ve Kaymakamın imzasının da bulunduğu Bakanlık tarafından onaylanması gerektiği ifade edilmiştir. (Ek:1)

Ancak yukarıda izah edilen mevzuat ortadayken, İhtiyat Sandığı'nca yukarıdaki süreç ve kurallara uymak bir yana pullanması dahi yapılmamış ve yasal olarak geçersiz olan 205 adet vekâletnameye karşılık iştirakçilere toplam 881.766,72 TL'lik ödeme yapıldığı saptanmıştır. (Ek:2)

Bunun yanında anılan iştirakçilerin Muhaceret Dairesi mevzuatına göre para cezasına muhatap olup olmadığı ve para ceza tutarının ödenip ödenmediğine ilişkin Başkanlığımız Muhaceret Dairesi Müdürü Sayın Hasan Hacılar'dan 1 Mart 2013 tarih ve SAY.0.00-B.9.12.000-13/107 sayılı yazı ile bilgi istemiştir(Ek:2a). Söz konusu yazıya ilişkin Muhaceret Dairesi Müdürü'nün vermiş olduğu 8 Mart 2013 tarih ve MHD.0.00-2/94-13/1666 sayılı yanıtında, 43 iştirakçinin toplam 948.613,00 TL vize borcu olduğunun Polis Genel Müdürlüğü'nce tespit edildiği belirtilmiştir(Ek:2b).

34/1993 sayılı İhtiyat Sandığı Yasası'nın 8(9)'uncu maddesinde "Prim ve Depozitler, İhtiyat Sandığı alacakları dışında başkasına alacak karşılığı devredilemez; başkası adına, bu haktan vazgeçilemez; herhangi bir borç veya talep amaçları için alıkonamaz; dava edilemez ve hükümlü borçlu borçlusu olarak icra işlemine tabi tutulamaz. Ancak, istisnai olarak aile davalarında tarafların hakları saklıdır." denmektedir. Anılan madde vize borcu olan iştirakçilerin İhtiyat Sandığı'ndaki paralarının vize borçlarına mahsup edilmesine yasal engel olmakla birlikte, Devletin ilgili birimleri arasında iletişimin olmadığı, vize borcu olup da KKTC'ye giriş yapamayan bu kişilerin, vekalet vermek suretiyle İhtiyat Sandığı paralarını çektikleri de bir gerçektir. Dolayısıyla bu konudaki mevzuatın Devletin kayıplarını önleyecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Gerekli yasal işlemler yapılmadan gerçekleştirilen bu uygulamalar raporun 3.1.2. kısmında açıklandığı gibi suiistimale sebep olabilecek riskler taşınması yanında, pul yasasına göre ödenmesi gereken damga resmi karşılığı gelir kaybına da neden olabilmektedir. Nitekim 205 adet vekâletnamenin pullanmaması nedeniyle Devletin 4.100,00 TL gelir kaybı mevzu bahistir.

Bu nedenle değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasasının 22. maddesi gereği, İhtiyat Sandığı'nda iştirakçi ödemesini hazırlayanın, iç kontrolünü yapanın, muhasibin ve onay veren Müdürün toplam 4.100,00 TL ve bu miktara ait cezalardan müştereken sorumlu tutulması gerekmektedir.

3.1.2. Sayın Mehmet Gök'e Yapılan Ödeme Hakkında:

Yukarıda da bahsedildiği üzere yasal olarak hiçbir geçerliliği olmayan bu vekâletnameler ile yapılan ödemeler çeşitli suiistimallere açık uygulamalardır. Nitekim Mehmet Gök isimli iştirakçi ödemesinde olduğu gibi bankanın durumu fark etmesi üzerine haksız yere bir ödemenin yapılmasının önüne geçilmiştir.

Konuya ilişkin yapılan incelemede, İhtiyat Sandığı Dairesi'ne Ödeme Dilekçesi ile 17 Mayıs 2012 tarihinde 37502282290 TC Kimlik Nolu Sayın Mehmet Gök isimli iştirakçi adına başvuruda bulunulduğu tespit edilmiştir. (EK:3). Anılan ödeme başvurusu 186658 KKTC Kimlik Numaralı Sayın Halide Sarıkaya'nın sunmuş olduğu 09645 nolu Vekâletname ile gerçekleştirilmiştir (Ek:4). İhtiyat Sandığı tarafından tarafımıza sunulan ödeme fişi ekinde Sayın Ferdi Özen adına düzenlenen Halide Sarıkaya'nın sunmuş olduğu vekâletname ile aynı numarayı taşıdığı açıkça belli olan 20 Mart 2012 tarih ve 09645 nolu vekâletname tespit edilmiştir (Ek:5). Sayın Ferdi Özen'e İhtiyat Sandığı'na sunmuş olduğu vekâletname ile herhangi bir ödeme yapılmamasının nedeninin açıklaması herhangi resmi bir belgede belirtilmemiştir.

İlgili belgelerden de anlaşılacağı üzere Sayın Mehmet Gök adına düzenlenmiş 12.236,90 TL tutarında Kıbrıs Vakıflar Bankasına ait 0589627 nolu çek Sayın Halide Sarıkaya'ya verilmiştir (Ek:6).

İhtiyat Sandığı Yöneticileri ile yüz yüze yapılan görüşmelerde Sayın Halide Sarıkaya'nın sözü edilen çeki alıp Kıbrıs Vakıflar Bankası'na bozdurmaya gittiğini ancak banka yetkilisinin, vekâletnameyi TC Büyük Elçiliği'nden onaylatması gerektiğini söyledikten sonra da onay için TC Büyük Elçiliğine gittiği fakat TC Büyükelçiliği'nin vekâletnameyi onaylamadığı ve bu nedenle de çekin İhtiyat Sandığı Dairesi'ne iade edildiğini ve söz konusu vekâletnamenin geçersiz olduğunun anlaşıldığı İhtiyat Sandığı Müdürü tarafından bilgimize getirilmiştir. Konunun çok açık bir evrak sahteleme olduğu ve vekâletnamenin geçersiz olduğu bir ortamda, İhtiyat Sandığı Dairesi Müdürü'nün konuyu Polis ve/veya Yetkili makamlara hemen aktarması gerekmektedir.

Sayın Halide Sarıkaya'nın ve/veya sahte vekâletname düzenleyen kişi veya kişilerle ilgili yasal gerekler yerine getirilmeden Türkiye İstanbul 27. Noterliği'nden 24 Mayıs 2012 tarih ve 09369 seri nolu yeni bir vekâletnameyi

25 Mayıs 2012 tarihi itibariyle İhtiyat Sandığı Dairesi'ne ibraz etmesi, 12.236,90TL tutarındaki 0589627 nolu çekin ilgili şahsa geri verilmesi tarafımızca anlaşılammıştır.(Ek:6-7)

3.2. Diğer Hususlar:

3.2.1. Avans Talebinde Bulunan Kişilerin Borçlarını Müdür'ün Kapattığı ve İhtiyat Sandığı Çalışanlarının Verilen Çeklerde İmzası Olduğu İddiası;

İhtiyat Sandığında iştirakçilere yapılan avans ödemeleri 34/1993 Sayılı İhtiyat Sandığı Yasası ve bu yasanın 10(5) maddesi altında yapılan değiştirilmiş şekli ile İhtiyat Sandığı Avans Tüzüğü'nde belirlenen kurallar çerçevesinde yapılmaktadır. İhtiyat Sandığı Müdürü'nün avans ödemelerinde görev ve sorumluluğu, ödemelerin İhtiyat Sandığı Yasası ve İhtiyat Sandığı Avans Tüzüğü'nün belirttiği kurallara göre yapılmasını sağlamaktır.

Değiştirilmiş şekli ile İhtiyat Sandığı Avans Tüzüğü'nün 9. Maddesi; "Daire tarafından saptanan eşit taksitlerle ödenmesi gereken avans miktarının, taksit süresi içinde ödenmemesi halinde, vade sonunda, avans borcu ve faizleri, teminat olarak tutulan prim ve depozit miktarından mahsup edilmek suretiyle avans hesabı kapatılır. Bu işleme Vade Sonu Kapatma (VSK) denir. Avans borcu bu şekilde kapatılan bir iştirak sahibinin Vade Sonu Kapatma işleminin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl süre ile avans talebi işleme konmaz. İkinci kez Vade Sonu Kapatma ile avans borcu kapatılan bir iştirak sahibinin Vade Sonu Kapatma işleminin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl süre ile avans talebi işleme konmaz. Üçüncü kez vade sonu kapatma ile avans borcu kapatılan bir iştirak sahibinin vade sonu kapatma yapıldığı tarihten itibaren üç yıl süre ile avans talebi işleme konmaz. Avans hesabı dördüncü kez vade sonu kapatma ile kapatılan bir iştirak sahibinin daha sonraki herhangi bir avans talebi işleme konmaz" şeklindedir.

Anlaşılan odur ki, İştirakçiler avans borçlarının vade sonu kapatma işlemine girmesini engellemek ve yeniden avans borcu çekebilmek için nakit paraya ihtiyaç duymaktadırlar. İştirakçilerin avans borcunu kapatmak için ihtiyacı olan nakit parayı İhtiyat Sandığı Müdürü'nün finanse ettiği 30.07.2012 tarihli yazının 2. maddesinde iddia edilmektedir.

Bahse konu iddia araştırılmış olup elde edilen bilgilerle İhtiyat Sandığı Müdürünün finans sıkıntısına düşen muhtelif şahıslara önceki avans borcunun kapatılması yönünde para bulduğu ve gün içerisinde veya bir sonraki gün yeni avans verildiği zaman da, alınan paranın geri iade edildiği bilgisi edinilmiştir. İhtiyat Sandığı Müdürü'nün görev ve sorumluluğu içinde yer almayan bu tür uygulamalara her hangi bir suiistimale fırsat verilmemesi için son verilmesi

gerekmektedir. Hangi sebeple olursa olsun görev ve sorumlukların dışındaki uygulamalar keyfi uygulamaları beraberinde getirmektedir.

Yapılan incelemelerde, 30.07.2012 tarihli yazının 2. maddesinde iddia edilenin aksine İhtiyat Sandığı çalışanı olan Hüseyin İkinci ve Mehmetali İnce'nin bozdurulan çeklerin arkasında ad, soyadı ve imzalarının olmadığı tespit edilmiştir.

3.2.2 İştirakçi Şahısların İleriki Tarihte Hak Kazanacağı Meblağa Teminat Gösterme;

34/1993 Sayılı İhtiyat Sandığı Yasasının 8(9) maddesi "Prim ve Depozitler, İhtiyat Sandığı alacakları dışında başkasına alacak karşılığı devredilemez; başkası adına, bu haktan vazgeçilemez; herhangi bir borç veya talep amaçları için alıkonamaz; dava edilemez ve hükümlü borçlu borçlusunu olarak icra işlemine tabi tutulamaz. Ancak istisnai olarak aile davalarında tarafların hakları saklıdır." şeklindedir.

Bu yasal düzenlemeye rağmen finans sıkıntısına düşen muhtelif iştirak sahiplerinin bankalardan kredi çekmek amacıyla kendi yatırımlarının tutarını gösteren belge talep etmekte oldukları ve almış oldukları belgeleri ilgili bankaya bilgi vermek amacıyla verdikleri tespit edilmiştir. (EK:8) Dolayısı ile 30.07.2012 tarihli yazının 3. maddesinde iştirakçilerin kazandıkları hakların teminat gösterildiği iddiası ile ilgili herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

3.2.3. Mevduatlarla İlgili İddialar:

3.2.3.1.Yönetim Kurulu Kararı Olmadan, Eski Yönetim Kurul Kararlarına Yeni Karar Numaraları Verilerek Devlet Dairesindeki Mevduatların Yenilendiği" biçimindeki İddia:

Söz konusu iddiaya ilişkin yapılan araştırmada, İhtiyat Sandığı Dairesi'nin KKTC Maliye Bakanlığı Bütçe Dairesi'ne muhatap 5 Nisan 2012 tarih ve İSD.0.00-77/1-12-816 sayılı yazısında, Maliye Bakanlığı ile TCM Konsolide Fonu İnkişaf Sandığı ve İhtiyat Sandığı Dairesi arasında imzalanan borç senetlerinin vadelerinin 31 Aralık 2011 tarihinde sona erdiği belirtilerek borç senetlerinin anaparaları ve faizlerinden oluşan miktarın toplamı olan 948,918,688.13 TL ve 24,930,778.09 USD'nin İhtiyat Sandığı'na ödenmesi talep edilmiştir.(EK:9)

KKTC Maliye Bakanlığı'nın İhtiyat Sandığı Dairesi Müdürlüğü'ne muhatap 8 Mayıs 2012 tarih ve MLB:0.00.203/70-12/958 sayılı yazısında Devlet Kefaleti ile kurumlara sağlanan krediler ile ilgili olarak İhtiyat Sandığı

Dairesi Müdürlüğü ile Kurumlar arasında yapılan borç senetlerinin 30.04.2012 tarihi itibari ile borç bakiyelerini gösteren hesap ekstrelerinin yıllık işlenen ve biriken borç faizlerinin ve bu kredilere uygulanan faiz oranlarının Maliye Bakanlığı'na gönderilmesi talebinde bulunmuştur(Ek:10).

Söz konusu talep yazısına ilişkin İhtiyat Sandığı Dairesi Müdürlüğü'nün Maliye Bakanlığı'na muhatap 19 Haziran 2012 tarih ve İSD.0.00-77/1-12/1458 sayılı yazısı ile İhtiyat Sandığı'nın Devlet Kefaleti ile Devlete ve Kurumlara sağladığı krediler ve teminatların 30.04.2012 tarihi itibariyle bakiyelerini gösteren tablo göndermiştir(Ek:11).

31 Aralık 2011 tarihinde vadesi biten alacak senetlerinin yenilenmediği ve anılan senetlere uygulanacak faiz oranlarında Maliye Bakanlığı ile uzlaşma sağlanmadığı ilgililer tarafından bilgimize getirilmiştir. 30.07.2012 tarihli yazının(bkz Ek:7a) 4. maddesinde belirtilen iddiaya ilişkin bir bulguya rastlanmamakla birlikte KKTC Maliye Bakanlığı ile İhtiyat Sandığı Yönetiminin var olan uyumsuzluğu ivedi olarak çözmesi gerekmektedir.

3.2.3.2. Yönetim Kurulu Kararı Olmadan Hesaplara Bloke Koydurma veya Blokeyi Uzatarak Hükümete Kaynak Yaratma İddiası:

Yapılan araştırmada, Bakanlar Kurulu'nun, S(K-II)2246-2007 sayılı 29 Kasım 2007 tarihli kararına göre 17 Aralık 2007 tarihinde Sosyal Sigortalar Dairesi'nin K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd nezdinde kullandığı krediye karşılık İhtiyat Sandığı Dairesi mevduatlarından 50,000,000.00 TL teminat gösterildiği ve bu teminata karşılık Maliye Bakanlığı'nın Devlet Kefalet Senedi verdiği tespit edilmiştir.

İhtiyat Sandığı Dairesi'nin 1 Temmuz 2011 tarih ve İSD.0.00-77/1-11/2048 sayılı Maliye Bakanlığı'na muhatap yazısında anılan teminatın süresi sonunda Yönetim Kurulu'nun 27 Haziran 2011 tarih ve 954 sayılı toplantısında teminat süresinin uzatılmasının oy çokluğu ile reddedilmesi akabinde, K.T.Kooperatif Merkez Bankası tarafından İhtiyat Sandığı'nın 50,000,000.00 TL'lik mevduatına el konulduğu belirtilmektedir(Ek:12,13).

İhtiyat Sandığı Mali İşler Amiri Sayın Ali Anıl Yüce'nin İhtiyat Sandığı Müdürlüğü'ne muhatap 27 Temmuz 2011 tarih ve İSD.0.00-77/1-11/2270 sayılı yazısından K.T.Kooperatif Merkez Bankası tarafından el konulan 50,000,000.00 TL'nin KKTC adına kefil olan Maliye Bakanlığı'ndan talep edildiği, Maliye Bakanlığı'ndan ise herhangi bir yanıt verilmediği anlaşılmaktadır (EK:14).

Dolayısı ile 30.07.2012 tarihli yazının(bkz Ek:7a) 4. maddesinde Yönetim Kurulu kararı olmadan bankadaki mevduatlara bloke konulduğu iddiası ile ilgili herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Pulsuz olarak tespit edilen 205 adet vekâletnamenin Gelir ve Vergi Dairesi'nin bilgisine getirilmesi, İhtiyat Sandığı'nda iştirakçi ödemesini hazırlayan, iç kontrolünü yapan, muhasip ve onay veren Kurum Müdürü'nün 4.100,00 TL pul bedeli ve bu miktara ait cezalardan, müştereken sorumlu tutulup sorumlulukları çerçevesinde Gelir ve Vergi Dairesi'ne ödemeleri,

4.2. Vekâletname ile yapılacak ödemelerde:

- Vekâletnamelere 19/1963 sayılı Pul Yasası gereği damga pulu yapıştirılması ve Gelir ve Vergi Dairesi mührünün olması,
- Türkiye Cumhuriyeti'nde, TC Noterleri tarafından düzenlenen vekâletnamelerin TC Lefkoşa Büyükelçiliği, Kaymakam ve Bakanlığı tarafından,
- KKTC Elçilikleri, Konsoloslukları ve Temsilciliklerinde düzenlenen vekaletnamelerin, KKTC Dışişleri Bakanlığı, Kaymakam ve Bakanlığı tarafından,

onaylanması halinde işlem yapılması,

4.3. Maliye Bakanlığı ile görüşülerek 31 Aralık 2011 tarihinde vadesi biten alacak senetlerinin yenilenmesinin sağlanması,

4.4. İhtiyat Sandığı'nın K.T. Kooperatif Merkez Bankası Ltd'de bulunan 50,000,000.00 TL'lik mevduatına banka tarafından el konulması nedeniyle kefil olan Devletten söz konusu meblağın talep edilmesi, gerekmektedir.

Bilginize saygı ile arz edilir.

Hakan Halilsoy
Denetçi

Neriman Çakır
Denetçi

Elif Pekri
Denetçi

Mustafa Aksoy
Kıdemli Denetçi